

Kuntien hankintakriteerit vähäpäästöisen sisäympäristön ohjaajina – case: Turun päiväkotihanke ja ensikertainen kalustaminen

Turun kaupunki, Kati Kuosmanen
22.5.2026

Turun kaupungin Tilapalvelut

Osa Kaupunkirakentaminen ja tilat –palvelukokonaisuutta, koostuen Tilapalveluista ja Infrapalveluista.

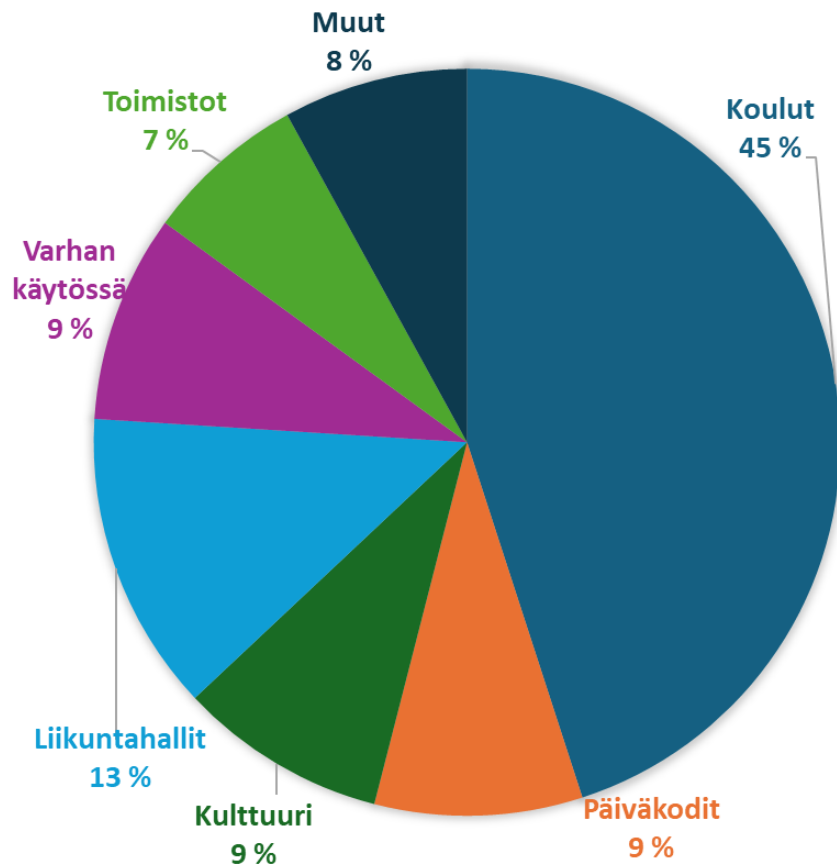
- Töissä n. 70 henkilöä
- Vastaa kaupungin tilahallinnasta ja sen kehittamisestä, toimitilajohtamisesta ja kohdejohtamisesta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.

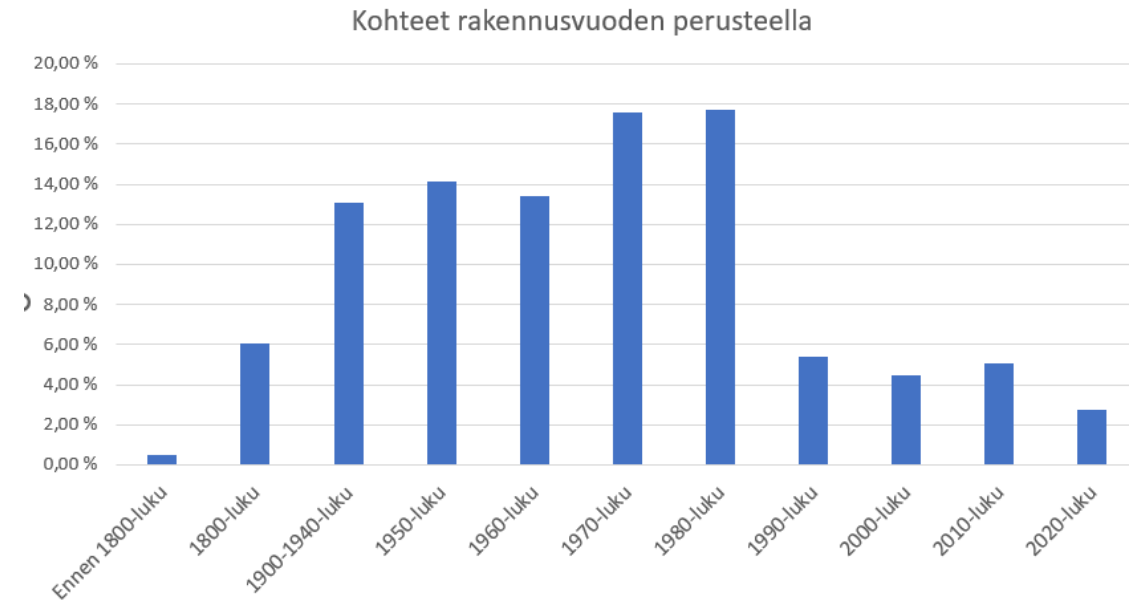

Rakennusmäärä ja ikä

- Kohteita ylläpidossa 1359 kpl, yhteensä noin 900 000 neliötä

- Rakennuksista suurin osa rakennettu 1970- tai 1980 luvulla
- Rakennuksissa iso korjausvelka, isoa osaa rakennuksia ei ole vuosien saatossa peruskorjattu

Turku investoi kouluihin ja päiväkoteihin historiallisen paljon

- Vuonna 2027 päättyvän taloussuunnitelmakauden miljardin euron tilainvestoinneista pääosa käytetään kouluihin ja päiväkoteihin.
- Seuraavien vuosien aikana Turussa on etenemässä suunnittelu- tai päätöksentekovaiheeseen kolmisenkymmentä koulu- tai päiväkotihanketta.
 - Pelkästään päiväkoteja on tulossa 22 kpl.
 - Osa hankkeista on isoja koulujen uudiskohteita sekä monitoimitaloja.

Case: Päiväkotien uudistus- hanke

- Päiväkotien uudistushankkeessa pilotoidaan uutta suunnittelun käsikirjaa varmistaen, että kaikki uudet päiväkodit ovat samansisältöisiä, tasalaatuisia, yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia.
- Jatkossa Turun kaikki päiväkodit rakennetaan samojen hankkeessa hyväksi havaittujen ratkaisujen ja suunnittelun käsikirjan mukaisten periaatteiden pohjalta.
- Uudistushankkeessa päiväkotien rakennusmateriaalina käytetään suuressa määrin puuta.

Edistetty 12 uuden päiväkodin rakentamista kaupunkiin.

Päiväkodit rakennetaan elinkaarimallilla ja vuokrahankkeina.

Ensimmäisen rakentaminen alkoi 2026 ja viimeinen valmistuu 2029.

Vähä-päästöisten materiaalien huomioiminen hankkeessa

EU-taksonomia:

EU-taksonomian raja-arvot CMR-yhdisteiden ja formaldehydin osalta koskevat sekä uusien rakennusten rakentamista että olemassa olevien rakennusten korjaamista tai uudistamista.

Raja-arvotarkastelu sisällytetään tuotteen tai tuoteryhmän M1-luokitustodistukseen, jolloin todistus:

- todentaa tuotteen olevan M1-luokiteltu, vähäpäästöinen sekä hyvää sisäilmaa tukeva

Vähä-päästöisten materiaalien huomioiminen hankkeessa

Tilaaja on asettanut Rakennustiedon **ympäristöluokituksen** vaatimukseksi vähintään **4 tähteä**

→ vähimmäisvaatimuksena S1.4 kriteeri materiaalien emissioille.

Hankkeen toteutuksessa noudatetaan sisäilmaston, rakennustöiden ja pintamateriaalien osalta **Sisäilmastoluokitus 2018**:n vaatimuksia ja ohjeita

→ määrittää joukon luontaisesti vähäpäästöisiä materiaaleja, jotka voidaan tiloja suunniteltaessa rinnastaa M1-luokiteltuihin tuotteisiin.

Havainnekuva: Arco Architecture Company

Tavoite YL4,
lopputulos YL5

Rakennuksen
tavoitekäyttöikä
100 vuotta.

”M1-luokiteltujen materiaalien käyttö kohteissa on nykyään ns. peruskauraa, sillä käyttämällä M1-luokiteltuja tuotteita saadaan täyttymään EU-taksonomian mukaisia vaatimuksia sekä ympäristöluokitusten vaatimuksia. Eli ohjaus M1-luokitettujen materiaalien käyttöön tulee pitkälti näistä taksonomia- ja ympäristöluokituksen vaatimuksista.”

Esimerkkejä muista vaatimuksista

- Toteutettavien pintamateriaalien ja kalusteiden tulee olla kulutuksenkestoltaan julkisen tilan käyttöön soveltuvia.
- Rakennusosien ja järjestelmien huollettavuus on oltava mahdollista koko kohteen elinkaaren ajan.
- Ilmanvaihto suunnitellaan ensisijaisesti tilojen henkilömäärään perustuen, huomioiden tilojen käyttötarkoitus ja käyttöajat
 - Suunnitteluratkaisun tulee olla ilmataseen huomioiva tarpeenmukainen ilmanvaihtojärjestelmä ja ilmavirtojen tulee olla kaikkina ajanhetkinä tasapainossa
 - Äänenvaimentimien vaimennusmateriaalista ei saa irrota haitallisia kuituja sisäilmaan

Esimerkkejä muista vaatimuksista

- Rakennusmateriaalien päästöluokka höyrynsulun sisäpuolella M1
- Kaikki sisäkattopinnat maalataan (pölynsidontakäsittelään)
- Kaikkiällä pölyn kerääntymisen estävät umpinaiset alakatot
- Lattiamateriaalit kovaa kulusta kestäviä ja helppohoitoisia
- Pintamateriaalien alusrakenne ja materiaalien yhteensopivuus varmistettava jo suunnitteluvaiheessa
- Tiiviitä liimattavaa pinnoitteita eikä muovimattoa, linoleumia, vinyylilankkua tai vastaavaa käytetä missään tiloissa
- Akustiikkalevyistä ei saa irrota villakuituja sisäilmaan, listakiinnitteisyys

Ensikertainen kalustaminen

- Ensikertaisella kalustamisella tarkoitetaan uusien tai peruskorjattujen tilojen kalustamista, **pääasiassa irtokalusteiden** osalta.
- Tilapalveluiden toimitilajohtaminen vastaa ensikertaisesta kalustamisesta.
- **Kalustuksen konseptoinnilla** pyritään yhdenmukaistamaan kalustehankintoja niin toiminnallisuuden, laadun kuin kustannustenkin näkökulmasta.
- Kalusteet hankitaan ensisijaisesti **kilpailutetulta sopimustoimittajalta**, kilpailutuksen perustana ns. volyymituotteet.

Kalusteiden hankinnan kilpailutuksessa:

- Kaikki tarjottavat kalusteet täyttävät julkitilalle asetetut laatu-, palo- ja työturvallisuusmääräykset ja EU-standardit
- Tarjoaja saa laatupisteitä, mikäli valikoimassa on ympäristömerkittyjä kalusteita sopimuskauden alkaessa
 - Tuotteiden katsotaan täyttävän vaatimukset, jos niille on myönnetty EU-ympäristömerkki, Joutsenmerkki, Möbelfakta tai muu vastaava tyypin I ympäristömerkintä (ISO 14024)
- Vaaditaan tuotekortit kaikista tarjotuista tuotteista
 - Tuotteen nimi ja tunnistetiedot
 - Tuotokuva ja/tai luonnospirros
 - Tuotteen oleelliset mitat ja –materiaalitiedot, säätömahdollisuudet

Kuva: Mira Hiltunen

Mikä haittaa / estää vähäpäästöisiä hankintoja

- M1-luokitus koskee kiintokalusteita ja pääasiallisesti pehmusteettomia irtokalusteita. Entäs muut irtokalusteet?
- Pitkä kriteerien lista vs. tieto mitä kannattaa valita (kalusteet)
- Vaikea kriteerien määrittely ja toteutumisen seuranta
- Tuotetodistusten tulkinnan vaikeus kalusteissa
- Kestävyyksvaatimukset kovalle kulutukselle
- Hinta vastaan laatu

Kokemuksia
käyttöön-
otosta ja
kalusteista:
pääasiallisesti
ei valituksia.

Kalustukseen ollaan
tyytyväisiä, konsepti on
saanut kiitosta ja
ylläpidettävyyden
toivotaan helpottuvan.

”Hieman käyttöönoton
jälkeen tehtyjen
hajuhaittailmoitusten
syyksi paljastui
kohdekäynnillä havaittu
uusista kalusteista
tuleva haju.”

Ilmanvaihtoa pidetään
suunnitelluilla käyttöajan
ilmavirroilla **6-12**
kuukauden ajan.

Riittävän **tuuletusajan**
huomioiminen ennen
muuttoa.

Myös kouluihin
tulossa
perusopetuksen
suunnittelun käsikirja
samalla periaatteella
kuin päiväkodeissa.

**Ei ihan
tätä päivää,
vaan
tulevaisuutta
varten.**

**Älä katso
taakse,
emme ole
menossa
sinne.**

**Nyt, ikuisesti,
Turku.**

